Štev. 345 TRST, torek 13 decembra 1910 Tečaj XXXV

IZHAJA VSAK DAN

razen ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih trafikarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Doraberga itd. Zaostrele štev. po 5 nvč. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Pisačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plačljive in stoječe v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinosti" vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 18.

Poštno-hranilični račun št. 841·652. TELEFON št. 11-57.

Bienerth podal demisijo!

Trst, 12. decembra.

Dve stvari sta, ki sta delali Bienerthu in njegovemu kabinetu velikanske preglavice: češko-nemška pogajanja za sporazum in vodne ceste v Galiciji.

Kakor znano so bila pogajanja med Čehi in Nemci v Pragi prekinjena in prenešena na Dunaj. Čehi so takoj na to izjavili, da Dunajskih pogajanj ni smeti smatrati za nadaljevanje pogajanj v Pragi in so zahtevali, naj vlada k dunajskim pogajanjem pritegne tudi češke in nemške socialne demokrate. To zahtevo pa so Nemci in vlada odbili. Čehi so obenem zahtevali, naj dunajske sporazumne konference skličejo delegatje obeh narodnosti, ne pa vlada, oziroma Bienerth. Zlasti so se uprli temu češki radikalci, ki so pozvali češke delegate, naj se v slučaju, ako bi pogajanjem načeloval baron Bienerth, ne udeležijo teh konferenc. Rekli so, da ima češki narod prebritke skušnje z Bienethovo vlado, ki ni nikdar skrivala svoje nemške pristranosti. Nemci pa stoje odločno na stališču, naj skliče sporazumne konference baron Bienerth sam in naj izključi nemške socijalne demokrate. Zahtevajo torej ravno isto, proti čemur Čehi nasprotujejo, vsled česar je postal konflikt neizogiben in situacija za Bienertha zelo kritična, ker mu v takih razmerah ni mogoče sklicati češkega deželnega zbora. Razun tega grozijo Čehi, da ne bodo glasovali za proračunski provizorij, ako se Nemci ne udajo.

Druga stvar, ki dela Bienerthu še bolj sive lase, nego češko-nemški sporazum, so Poljaki in njihovo stališče radi gradbe vodnih cest ali kanalov v Galiciji. Že Körberjeva vlada je Poljakom obljubila, da zgradi v Galiciji vodne ceste, za kar je bila določena svota ene milijarde kron. Tedanji ministerski predsednik Körber je rabil tedaj poljske glasove in je Poljakom obljubil za kanale kar milijardo, ne da bi sam prej vedel, od kje naj vzame ta denar. Körber je tedaj napravil dober „gšeft". Privezal je Poljake na-se in si mislil: ko bo treba obljubo izpolniti, mene itak več ne bo. Do tedaj pa mi ostanejo Poljaki zvesti.

Tako se je tudi zgodilo. Glavno radi kanalov so Poljaki zvesto podpirali vsako vlado in tudi Bienerthovo do letošnjega poletja.

Tam zadnje dni letošnjega junija so se Poljaki na razpravi proračunskega provizorija kar naenkrat spomnili svoječasne Körberjeve obljube in so jeli zahtevati od Bienertha, naj se takoj prične z gradnjo vodnih cest. Bienerth je Poljake poslal k Bilinskemu, ki jim je z žalostnim obrazom povedal, da kanalov zato ne bo možno graditi, ker so državne blagajne — prazne. Poljaki so odšli s še bolj žalostnim obrazom ter sklenili prestopiti v odločno opozicijo proti Bienerthovemu kabinetu. Bienerth je tedaj rešil grozečo krizo s tem, da je Poljakom obljubil, da se prične z gradbenimi deli v jeseni in je bilo „za začetek" določenih prvih 100 milijonov kron.

Momentanno so se bili Poljaki potolažili, dokler ni prišla jesen. Pričeli so se takoj zopet oglašati in zahtevali od Bienerthove vlade, naj jim da garancijo, da projekt glede gradnje vodnih cest postane zakon. Bienerth jim seveda teh garancij zopet ne more dati, ker državne blagajne niso sedaj nič bolj polne, nego so bile poleti. Finančni minister je Poljakom povedal v obraz, da z gradnjo vodnih cest še dolgo ne bo nič, vsled česar se je ves nihov srd obrnil proti Bilinskemu, katerega smatrajo za glavnega krivca in nasprotnika njihovim težnjam. Poljaki zahtevajo za to od Bienertha, naj rekonstruira kabinet na parlamentarni podlagi, čemur ministerski predsednik zopet ne more ustreči, ker še ni prišlo do češko-nemškega sporazuma. Položaj med Bienerthom in Poljaki je postal vsled tega skrajno napet in negotov, kar se je zlasti pokazalo v sobotni seji poslanske zbornice. Med razpravo o bančnem štatutu je posl. Kalina zahteval od predsednika, naj ugotovi, ali je zbornica sklepčna. Izkazalo se je, da ni bilo navzočih niti 100 poslancev in da so se bili odstranili skoraj vsi Poljaki. Predsednik je med burnimi prizori moral zaključiti sejo. Videč to je baron Bienerth jezno zapustil zbornico. **Videl je, da nima več večine** in si je zato hotel preskrbeti gotovost. Obrnil se je na načelnika poljskega kluba, Glombinskega, in ga vprašal, ali mu more dati garancije, da bodo Poljaki glasovali za bančni štatut in proračunski provizorij. *Glombinski mu je odgovoril, da mu teh garancij ne more dati* ter je takoj sklical plenarno sejo poljskega kluba. Na tej seji je bilo sklenjeno, da Poljaki nikakor ne odnehajo od svojih zahtev in da bodo, ako se ne ugodi tem zahtevam, brezpogojno *glasovali proti podaljšanju bančnega štatuta.* Ta sklep je bil Bienerthu pljuska v obraz. Zato je takoj sklical ministerski svet, na katerem je bilo sklenjeno, *da poda ves kabinet svojo demisijo,* ako Poljaki ne spremene svojega stališča nasproti vladi. In ta sklep je Bienerth danes (v ponedeljek) tudi uresničil. Kakor poročajo brzojavke nižje doli je baron Bienerth danes *opoludne podal v roke cesarja demisijo vsega kabineta,* **katero demisijo je vladar tudi vsprejel.** Kakor je v takih prilikah navada, se že ugiblje o tem, kdo bo Bienerthov naslednik. Imenujejo Stürgkha in Gautscha, kar so seveda — kakor rečeno — samo ugibanja. Bržkone poveri cesar zopet Bienerthu sestavo nove vlade, kakor se je to zgodilo že trikrat. Ta Bienerthov padec je tragičen v toliko, v kolikor so ga provzročili Poljaki, ki so s tem zopet enkrat pokazali, da so predvsem praktični politiki, in so pristaši vlade le toliko časa, dokler jim to nese. V zadnjem času so si bili postavili parolo: „Ali dobimo kanale, ali pa naj gre vlada". Zgodilo se je drugo: Bienerth je šel. Mi za njim prav nič ne jočcmo, vendar se nam zdi, da se Poljaki zelo motijo, ako mislijo, da so si s tem pridobili kanale. Ako je res, kar pravi vlada, da namreč v državni blagajni ni denarja, potem je ravno tako gotovo, da jim tudi nova vlada ne bo mogla poskrbeti vodnih cest. Na vsak način smo doživeli redek slučaj, da je vrgla vlado ena najzvestejših vladnih strank, ki so jej ponižno tlačanili, če tudi je to škodovalo drugim Slovanom. V tem leži tragika padca Bienerthvega kabineta.

* * *

DUNAJ 12. Kakor je zvedel c. kr. koresp. biro, **je cesar danes popoludne vsprejel demisijo vsega kabineta, ki jo je podal ministerski predsednik baron Bienerth.** Vladar je poveril kabinetu vodstvo poslov, dokler ne bo sestavljeno novo ministerstvo. Ministerstvo je že danes sklenilo odstopiti, ker so v zadnjih dveh dneh vršeča se politična posvetovanja pokazala, da ne bo sklep poljskega kluba, ki ga je pričakovati jutri, bržkone primeren, da dovede do popolnega in povoljnega razjasnjenja položaja; na drugi strani pa neodloživa parlamentarična dela silijo, da se prepreči motenje oz. zakasnjenje razprav posl. zbornice.

DUNAJ 12. Jutršnja „Wiener Zeitung" objavi cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim je cesar vsprejel demisijo celotnega ministerstva in do sestave novega kabineta poveril vodstvo poslov členom dosedanjega kabineta.

* * *

Princ Hohenlohe pri cesarju.

DUNAJ 12. Cesar je danes predpoludne na splošnih avdijencah vsprejel med drugimi tudi tržaškega namestnika princa Hohenlohe-Schillingsfürsta.

Brzojavne vesti.

Proračunski odsek.

DUNAJ 12. Za danes ob 2. uri popoludne sklicana seja proračunskega odseka je bil odgodjen na 5. uro. Na dnevnem redu je le vprašanje. Volitev načelnika.

DUNAJ 12. Proračunski odsek je vnovič izvolil načelnikom poslanca dr. Chiarija, ki je, kakor znano, meseca julija odstopil radi slovenske obstrukcije proti italijanski pravni fakulteti.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 12. Po sklepnem govoru poročevalca Hegedüsa je bila vsprejeta indemnitetna predloga v splošnosti kakor podlaga za specijalno debato.

Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary je pobijal mnenje posl. Banffy-ja, češ, da ni sedanji hrvatski ban vreden zaupanja ogrske vlade. Ministerski predsednik se je dotaknil potem reškega vprašanja in je izjavil, da vlada nikakor noče zdrmati državnopravnega stališča Reke; ničesar ne spremeni na rabi italijanskega jezika. (Živahno pritrjevanje na desnici). In ravno zato, ker ve to reško prebivalstvo, je umljivo, da vlada tamkaj popolni mir in red. Ministerski predsednik je govoril potem o vedenju vlade nasproti volilni reformi in vojni reformi in je rekel, da pride vojna reforma pred volilno reformo. Odgovoril je na razna očitanja grofa Appony-ja in zaključil: Vlada se zaveda, da bo znala po dolžnosti varovati interese ogrske države. (Živahna pohvala. Ploskanje in eljen-klici).

Potem ko so govorili še posl. Desy, (Košutova stranka), grof Battyany (Justhovec) in grof Apponyi, je bil vsprejet naslov predloge.

Prihodnja seja se bo vršila jutri.

Ban Tomašić v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 12. Ban Tomašić, se je posvetoval z ministerskim predsednikom Khuen-Hedervary-jem glede sklicanja hrvatskega sabora in glede stvari, ki so s tem v zvezi.

Afera Vasić.

BELIGRAD 11. Beligrajsko sodišče I. instance je odredilo, da se ima Vasića Sergiana obtožiti zločina po § 86 let a) kaz. zak. Sodna razprava se bo vršila bržkone prihodnji teden.

Pariamentarne volitve na Angleškem.

LONDON 11. Do sinoči je bilo izvoljenih 183 liberalcev in 226 unionistov. Število mandatov drugih strank je ostalo nespremenjeno.

LONDON 12. Dosedaj je bilo izvoljenih 186 liberalcev, 226 unijonistov, 32 članov delavske stranke, 63 Redmonta. Liberalci dobijo 18, unionisti 21, delavska stranka 4 sedeže.

Kolera.

MADRID 12. Doslej je obolelo na koleri 422 oseb, od teh jih je umrlo stošetintrideset.

SOLUN 12. Kolera se razširja. Med vojaki se je pripetilo zopet pet slučajev, dva v vojaški bolnišnici. Na koleri sta oboleli tudi dve civilni osebi. Razun tega je bilo prijavljenih nekoliko sumljivih slučajev.

RIM 12. V zadnjih 24 urah je v raznih krajih Italije obolelo za kolero 6 oseb, umrle so 3.

Potres.

BUDIMPEŠTA 12. Seismografični aparati potresnega observatorija budimpeštanskega vseučilišča so v soboto predpoludne zabeležili močan daljni potres. Začetek ob 10·46, konec ob 12·25 popoludne Maksimum 4 in pol mm.

Volitve na Grškem.

ATENE 12. Glasom dosedaj znanih volilnih rezultatov v narodno skupščino, bo imela vlada veliko večino.

Punt mornarjev v Braziliji.

PARIZ 12. „Ag. Havas" poroča iz Rio de Janeira, da se je zopet spuntal oddelek mornarjev.

Punt mornarjev je pa že udušen.

Letina na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 12. Letošnja ozimina kaže sedaj bolje, kakor je kazala v začetku in so tudi sicer dani dobri pogoji za daljni ugodni razvoj. Krme in slame je dovolj.

Pismo iz Belegagrada.

(Audiatur et altera pars).*)

Dne 8. dec. 1910.

Več tukajšnjih časopisov se bavi s predmetom „Supilo in koalicija". Razglabljajo, zakaj da Supilo „ni zopet vstopil v koalicijo" in „je-li njegovo postopanje pravo?"

Kakor znano, je bil g. Supilo takorekoč ustvaritelj koalicije, njen najboljši branitelj, da — duša vsemu gibanju v njej. To da je on najlažje storil, ker je kakor časnikar neodvisen — in ravno kakor tak poklican, da vrši svojo misijo. Vršil jo je tudi ves čas svojega članstva v polni meri.

V času znanega Friedjungovega procesa je Supilo izstopil iz koalicije, češ, da je tako boljše zanj in za koalicijo. Vse je pač pričakovalo, da po dovršenem procesu Supilo zopet vstopi v koalicijo. Radi tega tudi ni noben časopis pisal o tem, da ne škoduje dobri stvari. Danes pa, ko se stvari ne more več škodovati, treba govoriti tudi o tem vprašanju.

Možati nastop, da se je Supilo sam, brez zaščitja koalicije, postavil pred sodnike, je takrat odobraval vsak razumen človek. Kako tudi ne, ko je s tem pokazal, da je čistega značaja in da ne potrebuje nikake zaslombe?!

Nekoliko drugačno pa stoje stvari danes. Vršile so se volitve za sabor, na katerih je hotel ban Tomašić zlomiti moč koalicije, kar se mu je tudi deloma posrečilo. V tej veliki borbi, kjer je šlo za važen moment, pa je g. Supilo vrgel puško v koruzo ter je — ne oziraje se ne na desno ne na levo — kandidiral kakor „divjak" — brez programa kake stranke, ter je bil tudi izvoljen. To pa vsled tega, ker se mu koalicija ni hotela postaviti nasproti — ker je še vedno upala, da stopi zopet v njene vrste, v bojno četo proti vladnemu nasilstvu. Tega pa g. Supilo ni uvidel, ne pred volitvami, in tudi do danes še ne.

*) Ta dni smo bili priobčili dopis iz Prage, ki je izrekal političkim kvalitetam znanega hrvatskega poslanca Supila največe priznanje. Da se čuje tudi drugo mnenje, priobčujemo tudi dopis iz srbske prestolnice. Op. ured.

PODLISTEK.

Burovžek.

— Povest. — Spisala MICA KEPA. —

„Ti se rad prekucuješ, kaj? Glej, pri nas bi se lahko prekucaval ves dan in še plačo bi dobival za to. Kar pri nas ostani," ga je nagovarjal.

Burovžek ni odgovoril; režal se je pa in mežikal, kar je spravilo v smeh vse osobje cirkusa. Brezplačno je potem prisostvoval predstavi s svojimi tovariši vred.

Pozno je bilo, ko so se vračali domov. Medpotjo so govorili le o cirkusu, o malem konjičku z brhko jahalko, o spretnih telovadcih in o veselih klovnih.

„Burovžek, Ti si kakor rojen za pajaca. Kadar se prekucavaš, se mora človek smejati. Če bi bil jaz za to, takoj bi šel ž njimi," se je ustil Fernačarjev Nande, ki je slovel daleč okoli za najporednejšega poba.

„Kaj bi rekli Grdinovi?" je prigovarjal Burovžek.

„Nič. Veseli bi bili, da se te izneb jo. Saj pravijo, da nisi za nobeno delo."

„Saj me res nimajo radi; vedno me kregajo. Kar sem storil, jim ni po všeči. Če prosim kruha, pa pravi Grdinka: „„saj ga niti zaslužil nisi danes, lakota salemenska."" Pa, če kdo prašuje: „Ali je Vaš ta fantin?" „„Naš in ne naš,"" odrezujeta onadva. „„Jerkačeva Katra nam ga je zapustila."" In če ne boš priden, pa te poženemo od hiše!..."

Vse to je premišljeval Burovžek, ali na beg vendar ni mislil resno.

Ko je dospel domov, je bilo že zaprto. Smuknil je na skedenj ter se zaril v seno. Dolgo ni mogel zaspati. Mislil je vedno na cirkus. Šele proti jutru je zaspal. Imel je krasne sanje, iz katerih ga je zbudil Grdin s — šibo.

„Potepuh, potepevski, ali mi boš..." in udrihal je po njem.

Burovžek je planil po konci, hoteč se zmuzniti na tla. Toda Grdin ga je prestregel na stopnicah in ga je pošteno ošvrkal.

Ko se je Burovžek iztrgal iz njegovih rok, je stekel okrog hleva naravnost proti trgu. Sultan, Grdinov kuže, Burovžkov zvesti spremljevalec, mu je sledil v dolgih skokih.

Po cesti je prihajal pokrit voz cirkusove trupe. Burovžek je počenil za grm, Sultan pa je lajal in se zaletaval v konje. Ko je prišel voz mimo njega, je skočil zadaj na soro in jo zajahal tako, da je gledal nazaj. Voz je drdral hitro naprej, in Sultan mu je molče sledil. Burovžek se je muzal, češ: „sedaj naj me pa le tepe, ako me more," — drugih misli ni imel. Dobro mu je dela vožnja in zabavalo ga je.

Hitro so bežali pred njegovimi očmi travniki in njive, in naposled se je skrila za gričem tudi Grdinova hiša. Voz je dospel do ovinka za hribom. Tu se je Sultan nenadoma ustavil in močno zalajal, kakor bi hotel reči: „Fant, zadosti je šale! Odnehaj!"

To je vzdramilo Burovžka in odločil se je. Sunkoma se je pognal, da bi skočil z voza, ali obvisel je za naramnico na žeblju, ki je molel iz nekega droga za njegovim hrbtom. Z životom je zdrsnil na stran, noge pa so se vlekle po tleh in so bile hipoma vse krvave.

Burovžek je strahovito kričal, se lovil z rokami za drog in je tako preprečil, da ni prišel pod kolesa.

Voz se je ustavil, — in voznik je prišel pogledat, kaj se je zgodilo. Bil je gospodar cirkusa. Presenečen je zavpil: „Burovžek je tu!" Vsi so poskakali z voza ter hoteli pomagati siromaku, toda Sultan ni pustil nikogar blizu. S palico so ga morali odgnati in potem so ubogega trpina sneli z žeblja Lačen in prevzet od bolečin se je onesvestil. Ko so mu izpirali rane, se je zopet zavedel. Položili so ga v vozu na blazino in dalje je šlo po cesti.

Burovžek je prosil s povzdignjenimi rokami: „Domov, domov! Jaz ne grem z Vami! Oče! Mati!" Vse je odpustil Grdinu. „O, ljudje božji, pustite me domov!" Male oči so tonile v solzah.

Ženske so ga tolažile in nagovarjale na vse možne načine. Zunaj je zalajal Sultan. Burovžek se je nasmehnil. Poklicali so psa, ki mu je legel k nogam. To je dečka potolažilo, da je kmalo zaspal.

(Pride še.)

Neugodnemu izidu volitev za koalicijo je pa mnogo, ako ne največ kriv *ravno g. Supilo* s svojo abstinenco. — To se mu mora priznati, da bi bil on s svojo inteligentnostjo lahko dosti pripomogel: on sam in za njim mnogo drugih bi se bili vrgli z vso eneržijo v volilni boj in spravili bi na ta način koalicijo na višino njenega prejšnjega ugleda. G. Supilo pa je lepo ostal doma! Mnogi njih, ki so do tedaj imeli zaupanje v koalicijo le vsled njega, so tudi ostali na njegovi strani, a posledica je bila, da je koalicija tako na prvih, kakor tudi na ožjih volitvah izgubila najmanje 5—6 mandatov, brez njega. Ali relativno večino je koalicija vendar dosegla, je še vedno najmočnejša skupina v saboru.

To je ljudska volja, ki bi jo moral uvaževati tudi poslanec Supilo. On pa se ni podvrgel tej volji — ostal je sam in najbrže ne bo imel on sam — prav.

* * *

Dne 4. t. m. je umrl tukaj Svetozar Vukadinović, ravnatelj zavarovalne banke „društva Rosija“. Bil je eden najuglednejših meščanov: inteligenten, marljiv na vseh koncih in krajih. Radi svojega naprednega mišljenja je moral dosti pretrpeti, da, celo bežati je moral enkrat v Rusijo! To je bilo pod starim režimom. Pripomogel je k izdajanju več listov, sodelovai pri ustanovitvi raznih društev in srbska prestolnica se ima zahvaliti le njemu na najkrasnejši stavbi mesta — oni „društva Rosija“.

* * *

V skupščini razpravljajo te dni novi tiskovni zakon in zakon o sodnikih, po katerem se bodo morali ti podvreči skušnji po komisiji in prisegi, kakor vsi drugi uradniki, česar do sedaj ni bilo. — Nadalje misli država uvesti nov zakon, ki določuje pristojbine na ženitev. Torej nasprotno nego na Francoskem.

Za reciprociteto hrvatskega vseučilišča.

— B — Vest zadrskega „Narodnega Lista“, glasom katere bi bilo vprašanje reciprocitete zagrebške univerze rešeno na ta način, da bi komisijo, pred katero bi imeli absolvirani juristi zagrebške univerze polagati ponoven izpit, *prenesli z Dunaja v Zader*, je naleteta na protest zagreške vseučiliške omladine.

Zagrebški vseučiliščniki iz Istre in Dalmacije se ne zadovoljevajo s tako rešitvijo vseučiliščnega vprašanja. *Oni zahtevajo popolno reciprociteto zagrebškega vseučilišča.* V ta namen so sklicali danes sejo, v kateri je bila vsprejeta resolucija, s katero protestirajo proti taki rešitvi „reciprocitete“. Ob enem so se izjavili pripravljenimi, da bodo vsako slično odredbo bojkotirali. Zato apelirajo na svoje poslance, da preprečijo vsako tako odredbo, ki bi bila poniževalna za hrvatski narod in hrvatsko vseučilišče.

Na to so priredili vseučiliščniki demonstrativen obhod po mestu, vsklikaje za reciprociteto zagrebškega vseučilišča. Bilo je tudi ojstrih vsklikov proti Bienertu in Aehrenthalu na Dunaju. Sicer se je izvršil obhod mirno — brez policijske intervencije.

Kako si Italijani prisvajajo naše pokrajine!

Italijanski vojaški list „Preparazione“ je prinesel nedavno članek o italijansko-narodni propagandi, ki kričeče ilustruje način, kako si hoče Italija mirnim potom prisvajati naše provincije. Ko je člankar naglasil, kako nekoristna je italijanska narodna agitacija v Severni in Južni Ameriki, sosebno, kar se tiče ustanovljanja šol, pa naglaša, kako potrebno je, da Italija izkoristi hipno situvacijo na Malti in v onih pokrajinah, *ki so sicer politično pridružene drugim državam, ki pa po svoji zemljepisni legi spadajo k Italiji.* Italijansko prebivalstvo da mora doprinesti vsako žrtev, da ohrani in ojači italijanstvo pripadnikov drugih držav. V to pa ne zadoščajo šole društva „Dante Alighieri“ in Lega Nazionale“. (Tu je torej priznan skupni namen obeh teh 2 društev).

Spomenik Dantejev na kakem trgu v Tridentu *odtehtuje petdeset šol.* Vsaki Italijan iz kraljestva, ki si je izbral Trentin kakor letovišče, *velja za dva ljudska učitelja* (Zopet dragoceno priznanje, da imajo vsi ti regnicoli na naših tleh svojo posebno, proti državi naperjeno misijo. Za koliko učiteljev pa velja tistih 40000 regnicolov, ki žro kruh tu v Trstu domačinom iz-pred ust?!) *Vsaka ladija italijanske zastave, ki obiskuje pristanišča Dalmacije in Istre, nadomešča stotine ur v šoli z italijanskim jezikom.* — (Naše oblasti pa še prirejajo gostije tem emisarjem italijanskega nacijonalizma!)

Evo, tu je italijanski list s cinično odkritosrčnostjo razkril taktiko „mirnih osvojevateljev“ naših provincij. Ta članek naj si vtaknejo za zrcalo vsi oni patentirani avstrijski patrijotje, ki trdovratno taje italijansko nevarnost! Ali kdor ima oči, ki gledajo, in razuma, ki presoja, si napravlja svojo sodbo o Aehrenthalovi politiki — „viših“ ozirov“ v našem Primorju.

Na sobotnem koncertu „Glasbene Matice“ sodeluje tudi c. kr. dvorni operni pevec gosp. JULIJ BETETTO.

Dnevne novice.

Nemški državni zbor je dne 10. t. m. nadaljeval razpravo o proračunu. Državni kancelar je naglašal potrebo močne in za boj pripravne armade in spopolnenja flote.

Naslednik grofa Condenhove. Praški „Glas Naroda“ imenuje dva kandidata za mesto češkega namestnika v slučaju odstopa grofa Coudenlove, namreč moravskega namestnika barona Haynolda in princa Friderika Schwarzenberga.

Prade položil mandat. Bivši nemški minister-rojak in voditelj nemških nacijonalnalcev dr. Prade je položil mandat za češki deželni zbor. To je storil baje iz zdravstvenih ozirov, v resnici pa se zdi, da se umakne iz politiškega življenja, vsled migljaja od zgoraj, ker je v zadnjih češko-nemških spravnih pogajanjih zavzemal preveč nemško-radikalno stališče.

† Lazar Kostić. Dne 9. t. m. je umrl Na Dunaju znameniti srbski pisatelj dr. Laza Kostić. Pokojnik je bil rojen l. 1841 v srbskem Kovilju v Backi. Bil je nekoliko časa tudi tajnik pri črnogorskem knezu Nikoli. Pokojnik si je pridobil velike zasluge na polju srbske književnosti in publicistike. Napisal je več dram in epskih pesmi, najbolj pa se je proslavil s svojimi prevodi Shakespearovih dram.

Domače vesti.

Na znanje! Pravico voliti v zavarovalnico zoper nezgode imajo podjetniki in delavci **vseh** onih obratov, ki so zavarovani pri tem zavodu več časa, nego 3 mesece. Ako niso torej nekatera podjetja, ki so upravičena voliti, prejela svojih glasovnic dosedaj, **reklamirajo naj nemudoma svojo volil. pravico** pri Zavarovalnici zoper nezgode, oziroma obrnejo naj se do predsednika volilnega odbora Dr. Slavíka, odv. v Trstu.

Poslanec Ussai in imena slovanskih krajev. V Gorici imajo sodnika, ki je ob enem tudi državni poslanec. Ta poslanec se piše sicer Ussai, a njega oče se je gotovo še pisal Ušaj, kakor se piše mnogo istoimenikov na Goriškem. Ta „slavni“ Italijan je, ko je bil še adjunkt, služboval tudi v Ajdovščini.

Ker je furlanski poslanec Bugatto trdil, da se Ušaj ni nikoli mešal v politiko, sem v prijetnem položaju, da postavim Ušajevega branitelja na laž.

Kakor rečeno, je bil Ušaj v Ajdovščini, kjer se je najraje družil z Lahi, ki so trgovali s konji in jih gonili preko Ajdovščine v Italijo. Ko pa je bil v družbi med domačini, je z vso gorečnostjo trdil, da so imena slovenskih krajev — same skovanke! Kobarid in Bovec sta mu bila vedno v želodcu. Trdil je, da za Kobarid je edino pravo ime Caporetto in za Bovec Plezzo!

Tudi imena v beneški Sloveniji da so izmišljena!

Kakor vidite, ima Ušaj stalno bolezen, a vkljub temu se — ne meša v politiko! Sedaj boste menda tudi umeli, zakaj ne pozna Novevasi pri Poreču! Ajdovski.

Epilog k napadom na naš list na sobotnem shodu. Oni govornik, ki se je na shodu minole sobote, sklicanem po nekih „narodnih delavcih“, posebno odlikoval z napadi na naš list, je neki Hrvat, imenom Škrlec. Sedaj doznajemo, da ta človek niti člen „N. D. O.“ ni in da je po svojem političnem mišljenju — frankovec. Tako nam zatrja zanesijiva oseba, ki se je nekega večera v neki gostilni prerekala s Škrlecem o političnih stvareh.

Potem se seveda ne čudimo njegovemu besnilu proti nam. Sicer pa je mož za svoje sobotno „junaštvo“ takoj v nedeljo že dobil primerno plačilo od delavcev samih, ki so ga — kakor nam poročajo — iz neke gostilne v ulici Ghega lastnoročno — ekspedirali na hlad!

Britka lekcija je za g. Škrleca to, da ga niso justificirali „gospodje“, proti katerim je na sobotnem shodu hujskal delavce, marveč da so to storili — delavci!!

Prejeli smo in priobčujemo:

Slavno uredništvo!

Podpisani prosim, da slavno uredništvo priobči sledeče pojasnilo k poročilu o sobotnem shodu, kar poročilo zadeva mojo osebo:

Poročilo trdi, da sem jaz imenoval v svojem govoru neke „sumljive subjekte“, ki da so hoteli preprečiti odobrenje spremenjenih glavnih pravil NDO. Poročilo je tozadevno neresnično, kajti v celem svojem govoru nisem rabil nikdar izraza „sumljivi subjekti“, pač pa sem rekel, da so nekateri delali na to, da bi se opozvala pri notranjem ministrstvu v potrditev vložena glavna pravila, to pa zato, ker so dotičniki bili mnenja, da bi se NDO na podlagi novih pravil popolnoma osamosvojila in krenila na pota, ki dotičnikom ne bi bila všeč, in vse to, dasiravno se je vedno zagotavljalo, da se nikdar ne misli na ustanovitev kake stranke, temveč le na osamosvojitev NDO v strokovnem, razrednostanovskem oziru. In da to odgovarja popolni resnici, so priča vsi oni, ki so se udeleževali tozadevnih posvetovanj, kakor morajo potrditi isti udeležniki omenjenih posvetovanj, da se je umaknitev glavnih pravil izprožila na omenjenih sestankih, ne pa v društvenem odboru, saj je sedanji društveni odbor v svoji prvi seji, takoj po svojem konstituiranju sklenil, da naj se nova pravila vlože v potrditev dva dni po omenjenem sklepu. Od tistega časa se v odboru ni več govorilo o pravilih, temveč je odbor šele na podlagi zgoraj omenjenih posvetovanj, ki so se vršila izven odbora, sklepal o stvari. Na omenjenih sestankih so bili neodborniki v množini. Taka je resnica.

Končno prosim, da konstatirate, da jaz v svojem govoru nisem omenil niti „frakarjev“, niti restavracije „Balkan“, niti lista „Edinosti“ in da nisem izrekel nikakih očitanj proti „Balkanu“ niti proti „Edinosti“.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Ekar.

Prip. uredništva. Za danes konstatujemo le, da je naš poročevalec odločno zatrdil, da je čul ta izraz, da smo potem poizvedovali pri več drugih osebah, ki so isto potrdile, in da je tudi predsednik NDO, g. Čok, ko je v svojem odgovoru gospodu Ekarju pojasnil stvar glede spremenjenih pravil, vskliknil: To so torej tisti **sumljivi** subjekti ali elementi. Da pa je odbor končno sklepal o pravilih v smislu našega poročila — če tudi morda na podlagi izvenodborovih posvetovanj: to priznava tudi g. Ekar sam! In to je ravno — glavno!

V pojasnilo. Na razpravi v kazenski pravdi Cuttin proti Vusio je izpovedal privatni tožitelj, da je g. Fran Pirman člen našega uredništva in je dostavil, da je „Edinost“ „giornale patriotico slavo fino alle ossa“ (slovenski list, patrijotičen do kosti). Proti tej trditvi konstatujemo, **da g. Fran Pirman ni člen našega uredništva** in da je le tupatam spisal za naš list kako poročilo izpred sodišča.

Cercle franco - illyrien. Zelo srečna je bila misel ustanovitve krožka, ki naj bi gojil med svojimi člani francozko konverzacijo in vzbujal ljubezen do francozke kulture. V Trstu živi mnogo Slovencev, ki več ali manj obvladujejo francoščino, ki pa ne dobivajo nikogar, da bi konverzirali žnjim. Temu je sedaj odpomagano; tozadevna pravila so bila potrjena in minoli petek se je vršil v Slov. Čitalnici ustanovni občni zbor in ob enem tudi prvi konverzacijski večer. Predsednik pripravljalnega odbora, dr. V. Kisovec, je pozdravil navzoče dame in gospode, ki so v častnem številu prihiteli na občni zbor, in prečital pravila, na kar se je vršila volitev odbora. Za predsednika je bil per acclamationem izvoljen g. dr. V. Kisovec, za odbornike, oziroma odbornice pa: g.ca Martelanc, g.ca Pešel, g.a Zwitter, gg. M. Perhavc, Goričan in Vadnjal. Po občnem zboru se je razvila zelo živahna konverzacija, ki se bo vršila odslej vsaki petek v Slov. Čitalnici. Na programu bo čitanje iz francozke literature, igranje na glasovir in petje. Udnina znaša mesečno eno krono. Kdor želi pristopiti, naj vpiše svoje ime v posebno knjigo, ki je izložena v to svrho v Slov. Čitalnici. — Prihodnji večer se vrši v petek 16. t. m. istotam.

ROJAKI! Pozivljamo vsakogar, ki se čuti zmožnim in dolžnim sodelovati pri težavnem poslu bližajočega se ljudskega štetja, da se vdeleži današnjega poduka ob 8. uri zvečer v prostorih „Trž. podpornega in bralnega društva“ ul. Stadion 19. Posebno vabimo naše mlajše naobražence, gg. dijake, učitelje, uradnike itd. Odbor pol. dr. „Edinost“.

Ne potrebuje Slovencev! — Prejeli smo: V hiši št. 14 v ulici Commerciale je tobakarna. Ko sem te dni slučajno šel mimo te tobakarne, sem vstopil, da kupim škatljico žigic. Zahteval sem seveda onih na korist družbe sv. Cirila in Metoda, kar pa je prodajalko razjarilo, da je — davši mi mesto zahtevanih druge užigalice — menila grobo in brezobrazno: da jej Slovenci ne dajajo zaslužka, da jej nič ne pomagajo in da je eden slovenskih poznanih boriteljev (navela je tudi ime) ... Žid.

Na kratko povedano: trdila ona prodajalka, da živi brez Slovencev. Če noče druzega, jej bo lahko ustreženo.

Blagoslovljenje nove salezijanske cerkve. V nedeljo predpoludne je bila slovesno blagoslovljena nova salezijanska cerkev v Istrski ulici. Cerkev je ob obilni asistenci duhovnikov blagoslovil generalni prefekt Salezijancev, don Filip Rinaldi, ki je nalašč za to prišel iz Turina. Sv. obreda se je udeležilo tudi več posvetnih dostojanstvenikov in odličnjakov in mnogo vernikov. Iz Trsta odsotnega namestnika princa Hohenlohe je zastopal dvorni svetnik A. Fabiani.

Cerkev, ki ima še spodnjo cerkev, namenjano za gojence zavoda, ni še popolnoma dograjena.

Koncert trž. podr. Glasbene Matice. Pod rubriko „Književnost in umetnost“ nadaljujemo s tolmačenjem komadov, ki se jih bo proizvajalo na tem koncertu dne 17. t. m. Opozarjamo, da je oddanih že mnogo sedežev za ta koncert. Zato naj se oni, ki bi si radi še zbrali kak prostor, le požurijo; kajti kasneje se bodo morali zadovoljiti le z onimi sedeži, ki bodo sploh še na razpolago. — Sedeži in lože so v predprodaji pri vratarici „Nar. doma“ po cenah razvidnih iz lepakov.

Ciril - Metodovemu obrambenemu skladu so pristopili z zneskom 200 K pod štv. 855 slovenski profesorji ljubljanske realke.

Ko mene več ne bo... Družbi sv. Cir. in Metoda v korist sta se zopet zavarovala na življenje dva rodoljuba, prvi za 1000 K, drugi za 500 K. Polici sta poslala družbi, zavarovalnino pa bosta plačevala sama. Na ta način je poskrbljeno za družbo, da bo še v oni dobi, ki jej sedanji njeni prijatelji osebno ne bodo mogli več pomagati, deležna njihove dobrote. Te vrste družbenih podpirateljev se je priglasilo doslej 25, zavarovana svota znaša K 17500 K. Hvala „Prvi češki“, da opozarja na ta vir dohodkov, hvala vsem zavarovancem, ki so — zavarovavši sebe — zavarovali Slovenstvo!

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. Al. Mlakar, gozdar pri knezu Auerspergu na Dolenjskem, v veseli družbi pri Graharju na Hajdinu, po g. učitelju Klajnščku, K 10. G. M. P. je daroval naši družbi za Strelove stare podkve iz Mokronoga 4 K. G.ca Berti Müllerjeva v Zagorju za Savo želi družbinim malčkom vesele praznike; to željo pa je opremila s štirimi kronami, s tisoči rabljenih poštnih znamk in odrezkov od smodk. — Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani še menda ne ve za svojega najnovejšega brambovca - pokrovitelja. Tam gori v okolici cesarskega Dunaja bivajo trije somišljeniki, vneti Slovenci, in ti so plačali en obrambeni kamen in s tem postali pokrovitelji z imenom „Slovenska trojica dunajske okolice“. Hvala Vam, častiti rodoljubi za dobrotne darove, položene na altar ljubljene domovine!

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Jakob Novak, star 41 let, kapitan dolge vožnje, se je hotel sinoči ob 6. s kroglo iz revolverja ustreliti v sence, zadel se je pa le v obraz. Spravili so ga v bolnišnico. Novak je tuberkulozen in je bil nedavno temu izpuščen iz Magdalenske bolnišnice. — Neozdravljiva bolezen je bila torej vzrok poskušenemu samomoru.

Banditski rop v Rojanu. Nedeljski rop v Rojanu, kjer je petorica poljskih ciganov z revolverji v rokah vdrla v taborišče ruskih ciganov, s katerimi so bivali skupaj, in pred očmi prestrašenih žensk in otrok, vkradla iz blagajne 28.000 K, ni gotovo brez romantične primesi, izlasti na pragu velemesta, in spominja popolnoma na dogodke slavnih banditov á la Schinderhans itd. Vsa petorica je bila aretirana, t. j. Anton, Fran, Ivan, Teodor in Mihael Aorun, prvi star 19 let in drugi po vrsti 35, 37, 40 in 65, vsi iz Bieze v Galiciji. Višji policijski komisar dr. Mlekuš je izpraševal aretirane cigane. Vsi so kakor en mož tajili rop in tudi tajili kar najodločneje, da bi bil blagajnik okradene ciganske bande Anisi Panis hranil v oni blagajni 28.000 K.

Trdili so, da je vsa štorija o ropu popolnoma izmišljena. Vsa ciganska banda da je morala kmalu zapustiti Trst; del njih je bil zato, da se preselijo na Dunaj, drugi del pa se je protivil, ker je tam življenje predrago. Radi tega da je nastal velik prepir in pretep med njimi, v katerem so podlegli ruski cigani. Ti pa da so si iz maščevanja izmislili ovadbo o ropu proti poljskim ciganom. Sedaj policija poizveduje, koliko je resnice na vsej tej stvari.

Tatvina v sv. Križu. Potem ko so bila dovršena popravljalna dela v cerkvi v sv. Križu, so ves rabljeni les shranili v lokal tik zakristije. Včeraj se je konstatiralo, da je bilo vkradeno za 300 K materijala, zlasti deske, grede itd. Žendarmerija poizveduje.

Nasilen mesar. V nedeljo ob 8.30 zvečer je 29-letni mesar Alojzij Sarca hotel na vsako silo vstopiti v neko žganjarijo v ulici Nuova, ravno ko so jo zapirali. Ko ga je redar posvaril, je mesar začel žaliti redarja in ga je celo hotel vgrizniti. — Tudi proti drugemu redarju, ki je pristopil se je vedel nasilno. Slednjič so ga, ne brez napora, spravili v luknjo.

Samomor v ljudski kuhinji. Včeraj zjutraj ob 11.30 se je trgovec rib Rudolf Dolinšek, star 20 let, nahajal v ljudski kuhinji in prodajalni rib v ul. Arcata štev. 15. Na enkrat je potegnil iz žepa revolver in se ustrelil v desno sence. Takoj so poklicali zdravnika z zdravniške postaje, ki pa ni mogel storiti drugega nego konstatirati nastalo smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Juštu.

Koledar in vreme. — Danes: Lucija dev. muč. — Jutri: Spiridion, šk.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 14° Cels. Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Hladni vetrovi. Temperatura mila.

Nar. del. organizacija.

Debatni večeri NDO. se zopet nadaljujejo. Za slovensko delavstvo je prevažnega pomena, da se, kolikor mu dopušča čas, izobražuje in nadomešča to, česar mu šola ni mogla dati. Poleg svoje stroke in svojega dela mora poznati naš delavec tudi dobo, v kateri živi, poznati mora zahteve časa in napredka, predvsem pa mora poznati samega sebe. In edina priložnost k

temu spoznavanju in izobraževanju se nudi našemu delavcu v predavanjih in prijateljskih sestankih. Zato je pa dolžnost, da se slovenski delavci pridno vdeležujejo teh sestankov, pridno zahajajo na predavanje in se kolikor možno tudi sami vdeležujejo debat in razgovorov, kajti le tako je mogoče, da se pojmi medsebojno razbistré in se pride preje na jasno pri posameznih vprašanjih. Geslo delavstva naj bo: „za izobrazbo". V četrtek ob 8. uri zvečer bo v društvenih prostorih zopet debatni večer.

* * *

DEŽELNA ORGANIZACIJA N. D. O.
za Trst in okolico
vabi na

IZREDNI OBČNI ZBOR

ki se vrši
v nedeljo 18. decembra 1910 ob 9½ uri predp. v gled. dvorani „Nar. doma" v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Pojasnila o novih glavnih pravilih in organizacijskem štatutu.
2. Volitev dež. izvrševalnega odbora.
3. Razno.

Pozivljamo članstvo NDO, da se z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora za nadaljni razvoj NDO v Trstu udeleži občnega zbora v čim najobilnejšem številu.

ODBOR NDO.

* * *

Volilni sestanek članov NDO se vrši danes zvečer ob 7. uri in pol v prostorih NDO, ulica Lavatoio št. 1. Vabimo članstvo, da se udeleži sestanka v čim najobilnejšem številu, da se porazgovori o bodočem vodstvu tržaške NDO. Zlasti pa vabimo odbornike in zaupnike vseh skupin, da se zanesljivo udeleže sestanka. Odbor NDO.

Društvene vesti.

Tržaška podr. Slov. plan. društva vabi vse cenj. odbornike k seji, ki se vrši danes v torek dne 13. dec. ob 7. uri in pol zvečer v društveni sobi.

Svetoivanski rodoljubi z gospodom Štoko na čelu priredili so v marcu t. l. krasno vspelo igro „Cigani" ter čisti dobiček K 105.28 K iste, odposlali kot prvi obrok obrambenega sklada. Ker žele pa še v tem jubilejnem letu popolniti svoto 200 kron, prirede ravno isti spet pod vodstvom g. Jake Štoke na Štefanovo popoludne satirično trodejanko „Lokalna železnica", katero je posodilo iz posebne prijaznosti ravnateljstvo ljubljanskega deželnega gledališča. Ker bo z užitkom združen tudi preplemeniti namen, opozarjamo že danes naše rodoljube na to.

Naše gledališče.

V nedeljo popoludne ob 4. uri še enkrat in zadnjikrat

„ZIMSKO SOLNCE".

V nedeljo zvečer ob 8. uri pa absolutna noviteta: veseloigra

„Knjižničar".

Te igre ne moremo dovolj priporočiti vsem, ki se hočejo dobro zabavati. Igra vsebuje toliko zabavnih in smešnih prizorov, da se od smeha še oddahniti ne bomo mogli. V tej veseli igri nastopijo vsi naši igralci, ki nam z dobro naučnimi vlogami jamčijo, da se bomo v nedeljo zvečer ob 8. uri zabavali kakor se nismo že dolgo.

Književnost in umetnost

Školjka. Drama v 3 dejanjih. Spisal dr. Alojz Kraigher. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena broš. K 2, eleg. vez. K 3.

Doslej neznan dramatik je posegel z veliko smelostjo v življenje sedanje v lažnjivi morali živeče družbe ter nam predočil grozne prizore. O tem delu spregovorimo o priliki.

Koncert podružnice „Glasbene Matice" 17. decembra t. l. Prva orkestralna točka na tem koncertu bo ouvertura k operi „Bakreni konj" (Cheval de bronce) od skladatelja Auberja. To opero se izvaja navadno ob svečanih prilikah. Ta orkestralna točka je izpeljana strogo ritmično, a vendar zelo ljubko in vznešeno. Polni orkester začne ritmičen tema v fortissimu, katerega po kratki pavzi ponovi. Temu sledi Andante v vijolinah, flautah in klarinetih, proizvajajoč tema poln humorja. Daljši allegro ponovi prvotni tema, kateremu se pridruži popolnoma nov tema, ki se konča iz tercnih postopih iz pianissimo v fortissimo. Konec je veličasten, s kratkimi akordi.

Tretja orkestralna točka je „Slovanska koračnica" od Čajkovskega. Nazvalo bi se jo lahko „Rusko koračnico, ker vsi motivi, na katerih sloni to znamenito delo, so izključno ruski. Žalobni tema in tempo prevladujeta.

V nizkih tonih začno kontrabasi, celi in tolkala. Nato se jim pridružijo violine in fagoti, pozneje flaute in oboe v višjih legah. Žalobni tema in tempo prevladujeta.

V raznih ritmičnih figurah začno godala nasprotni tema, a odgovarjajo jim pihala. Polagoma narašča, razni instrumenti si nasprotujejo in po hromatični figuri se zlije vse v veličastni glavni tema.

Srednji stavek začno trompete in rogovi. Veselo se jim pridružijo klarineti, flaute, tromboni in mu sledi v vsem svojem veličanstvu ruska himna.

Coda z enoglasno figuro v godalih in s prav kratkimi akordi konča tudi to skladbo.

DAROVI.

— (Po pomoti zakasnjeno). O priliki zadnjih dveh prireditev v svetoivanskem Nar. domu v korist domači podružnici CM. so darovali ozir. preplačali pri predstavi „Mlinar in njegova hči": K 2·40 Vatovec Jožef, K 1·40 Cernigoj Fran; po 1 K: Negode Anton in Fonda Ivan (Ninček); po 60 st.: Gombač Ivan, Camauli S., Marc F., Vatovec E., Gasperčič F., Šušmelj F., Sabadin M, Volk F.; po 50 st.: Udovič J.; po 40 st.: Trobec A., Jaklič J., Vatovec J., Udovič F.; po 20 st.: Gradišar M., Mijot S. M.; 10 st.: N. N. Skupaj 13 K 20 st. Pri „Miklavžu" K 1·80 Schmidt H.; po 1 krono: Daneu S., Žerjal in Černigoj-Mijot 76 st. Lavrenčič A.; po 60 stot.: Vidmar Št., Bartol G.; 50 stot.: Prelc; po 40 st: Bak, Fakin, Lenardon, 20 st. Jaklič. Skupaj K 8·60.

— Za „Božičnico" so darovali nadalje: tvrdka Križmančič & Breščak 40 metrov raznega blaga. Anonimus 35 metrov raznega blaga in 24 žepnih rutic, g.a Mici Wilfan, g.a Gretka Mankoč, g. Vladko Ternovec po 10 K. Zahvaljevaje se plemenitim darovalcem priporoča se tudi drugim rodoljubom ženska podr. CM.

— S hriba pri sv. Alojziju. O priliki krsta hčerke Zorice, g. Ferfolje, se je nabralo med botri in gosti K 16 za moško podr. CM. — Rodoljubi, posnemajte to ob sličnih prilikah!

Denar je naložen v Trgovsko-obrtni zadrugi v Trstu.

— Za „Božičnico" so nadalje darovali sledeči gg.: Ignac in Marija 10 K, Antonija dr. Slavikova 5 K, Iv. Kokalj 4 K, Marija Krebeh 3 K, M. Bolé, Martelanc, Greben in Karol Favetti, Pula. po 2 K, Prelc Anton, Ivan Zlobec, Anton Semič in Milan Nabergoj 1 K. N. N. 50 st., Alojz Boščenik 20 st. Prisrčna hvala vsem!

Vesti iz Goriško.

Dež. odbor za ljudsko štetje. Deželni odbor je razposlal občinskim zastopom nastopno okrožnico:

Popolno poznanje stanja živine je neobhodno potreben predpogoj, da se bo lahko racijonelno in primerno razpravljalo vprašanje glede pospeševanja živinoreje, izkoriščanja živine in zalaganja večjih mest z mesom.

Naravno je torej, da javni vladni činitelji in deželni odbor smatrajo vseskozi natančno štetje živine kakor stvar največje važnosti.

Kmečkemu ljudstvu se torej priporoča, naj uvažuje, da je v prvi vrsti v njegovem lastnem interesu, ako poda organom, ki so jim naročena poizvedovanja, natančne in obširne informacije o stanju živine, zlasti ker c. kr. poljedelsko ministerstvo v svojem odloku z dne 8. oktobra l. 1910 štev. 39532/1091 formalno in izrecno izjavlja, da

Ústředni banka českých spořitelen (Osrednja banka čeških hranilnic) podružnica v Trstu je vpeljala po uzoru svoje matice v Pragi, ki se je dosedaj najbolje obnesel, v korist klijentele kot i najširšega občinstva na blagajnah kot i v vseh ostalih oddelkih nepretrgljivo uradovanje in sicer od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Ni dvoma, da bo občinstvo vedelo ceniti to praktično vpeljavo.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v sredo dne 14. t. m. od 9—12. ure dop.: Srebrne pošade, zlati prstan z brilanti, vilice, noži in žlice iz Pachfona, razne trgovske knjige, črnilniki, močilnik in držalo za ročniki.

Od 3—6. pop.: Razni omoti in komadi blaga za moške obleke.

Redka prilika!

Pod zelo ugodnimi pogoji in zmerni ceni proda se

HIŠA

ležeča pol ure od goriške postaje Sv. Lucija—Tolmin, v kateri se še sedaj izvršuje gostilniška obrt. — Pripraven prostor tudi za kako drugo obrt. — **Ugodna prilika za letovičarje!**

Cenjene ponudbe blagovolijo naj se pošiljati tvrdki Anton Jelenec, rastlinska destilacija „Jelen" v Logatcu.

Omenjena tvrdka kupuje tudi po zelo ugodnih cenah prazne rogaške in preblavske stekl. v zabojih.

Edina slovenska
knjigoveznica
ANTON REPENŠEK, Trst ul. Cecilia 9,
izdeluje vsakovrstna knjigoveška priprosta in fina dela PO KONKURENČNIH CENAH.

:: Ústředni banka českých spořitelen ::
(Osrednja banka čeških hranilnic)
Podružnica v Trstu, Piazza del Ponterosso 3
naznanja, da je vpeljala v korist cenj. občinstva na blagajnah kot i v vseh ostalih oddelkih
nepretrgljivo uradovanje od 8. ure v jutro do 7. ure zvečer.

Odlikovana pekarna in sladščičarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909
Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9
naznanja slavnemu občinstvu, da ima **trikrat na dan svež kruh.**
Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokate itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinejšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem **Vinko Skerk : Trst**

Mnenje gosp. dra. I. SCHARF, Karlove vari
zdravnika v zdravilišču

G. J. SERRAVALLO
Trst.

Naznanjam Vam na Vašo prošnjo, da rabim z uspehom že več let Vaše Serravallovo KINA-VINO z železom proti oslabljenju vsled slabe hrane in proti vsakemu zadrževanju krvne tvoritve ter da Vaš izdelek zavzema trajno mesto v mojih ordinacijah.

KARLOVE VARI, 10. maja 1909.

Dr. SCHARF.

G. De Vecchi & L. Skerl
nasledniki A. FONDA
Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst
zaloga · ovsa
klaje in otrobov.
SENO prve vrste po 7 K. Oves Ben po 17 K. Detelja po 7·50. Ogrski oves po 19 K. Otrobi „V" po 15·50 K. — Po 100 kilogramov na malo za razprodajo

Krojačnica za civiliste in vojake .·.
Franjo Polanec
v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n.
Priporoča se slavnem občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmerne.

Simić & Co. - Trst
ul. S. Anastasio 8-10
OBAVLJA
Agenturske in komisijn. posle
Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

TRŽAŠKI SLOVANI in posebno okoličani ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprimernejše zbirališče v dobropoznani
:: Kavarni Universo ::
ki se nahaja na trgu pred „Narodn. domom" št. 1, uprav nasproti restavracije „Balkan". V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vse boljše ilustrov. revije. Za obilen obisk se priporoča FRANJO BOJC.

Razstava : pohištva
VEDNO V ZALOGI: moderne in gosposke spalne sobe in jedilnice iz amer. orehovine, hrastovine in mahagonije; pisalne mize in obešalniki za obleke. Prodaja po konkurenčnih cenah. **Via Madonna del Mare št. 6**
REZBARSKA DELAVNICA.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke
TRST — ulica dell' Olmo štev. 1, II. nadstropje — Trst
Velika izbera izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga
ter moške in ženske suknje.
UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Odprl se je v Škednju **kinematograf „Adria"**
Elegantna dvorana, sestavljena op najmodernejših načrtih.
Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.
VSTOPNINA: I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst
„All' Artigiano"
Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9
izgotovljene obleke
za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.
Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

v tem pogledu podane napovedbe ne bodo mogle nikdar — kakor se od nekaterih strani krivo domneva — služiti za podlago kateremukoli si bodi zvišanju davka.

Nalaga se zatorej občinam, da na najprimernejši način pojasne kmečkemu ljudstvu pričujočo okrožnico, ki je je kar najobširnejše objaviti.

Pevsko-bralno društvo „Tomaj“ v Tomaju bo imelo v nedelju dne 18. grudna t. l. svoj redni letni občni zbor ob 3. uri popol. v društveni čitalnici z navadnim vsporedom.

x **Smrtna nezgoda** v Tržiču. Delavec Antonino je bil zaposlen na nekem parobrodu v pristanišču. Spodrsnilo se mu je, da je padel in pri tem je zadel z glavo ob železni vogal. Zdravnik ladijedelnice ga je v naglici obvezal, na kar so ga prenesli v mestno bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Lobanjo je imel počeno in je zadobil bržkone tudi notranje poškodbe.

x **Na živinski trg** minolega četrtka je bilo pripedenih 430 prešičev, 260 volov, 50 telet in 8 konj.

x **Užitnino** v naši deželi bo še nadalje pobirala financa in to do druge odredbe.

x **Slovenska Čitalnica** ima svoj redni občni zbor dne 18. t. m. v društvenih prostorih. Na dnevnem redu je tudi licitacija časopisov za l. 1911.

x **Podpirajte naše trgovce in obrtnike!** Nekaterim je narodna zavest zopet uspavala, ker opažamo, da zopet silijo v laške trgovine. Kaj bo res treba zopet kakih pobojev in demonstracij od strani laške fakinaže, da se naši zaspanci zopet vzdramijo?

x **V Mavhinjah** se je ustanovilo „Sokolsko društvo“. Največ zaslug ima za to g. učitelj Terčon. V odbor so bili voljeni:

Starosta: Iv. Terčon, podstarosta: Alojzij Pernarčič, tajnik: Fran Pernarčič, blagajnik: Josip Legiša, načelnik: Vaclav Terčon in 4 odborniki: I. Pecikar, Ivan Legiša, Anton Legiša, Avgust Gruden pregledovalca računov Iv. Terčon, in I. Legiša. Društvo šteje že sedaj 34 udov.

x **Naše ceste v državnem proračunu za l. 1911.**

Za cesto Medjavas-Sv. Ivan v devinski občini . . .	K 1.000·—
„ Ročinj-Srednje	„ 4.200·—
„ pot v Naklem	„ 2.000·—
„ okr. cesto Dutovlje	„ 2.500·—
„ cesto Idrsko-Livek	„ 1.600·—
„ ceste na Krasu	„ 19.700·—
„ ceste na Kobariškem . . .	„ 6.000·—
„ cesto Dol-Otlica	„ 4.000·—
„ „ Grgar-Ravnica . . .	„ 10.000·—
„ „ Krnica-Šempas . . .	„ 18.750·—
„ „ Dobrovo-Vipolže-Št. Ferjan	„ 20.000·—
„ cesto Grgar-Bate-Banjšice-Kal	„ 25.000·—
„ cesto Trnovo-Srpenica . . .	„ 20.000·—
„ cestno mrežo med Sočo in Idrijo	130.000·—
Skupaj	K 264.750·—

Vesti iz Istre.

Z nabiralnikov podružnice CMD na Kozini se je nabralo sledeče svote: Restavracija Ilirija na Koziini K 18.66, gostilna Čebohin Kozina K 4, prodajalna Čeh Kozina K 5.34, gostilna Rače Kozina K 2.71, gostilna Dobrila Kozina K 5.40, gostilna Počkaj Slope K 1.82, gostilna Žrjav Krv. Potok K 1.20, hotel Kozina, Kozina K 2.21, hotel Adrija Kozina K 1.12. — Skupaj K 42.46.

Ob enem se naznanja, da bo imela podružnica za Sv. Štefana veselico z igro, petjem in plesom. Program objavimo pravočasno.

Javni shod v Brtokih. Iz Kopra nam pišejo: V prijaznih bližnjih Brtokih, romantični lazareški župniji, tik ob obali Jadranskega morja, se je vršil minulo nedeljo shod, ki je kljubu slabemu vremenu jako lepo vspel. Shodu je predsedoval znani rodoljub g. Rudolf Pečarič.

Prvi je govoril dež. posl. Valentič, ki je opisoval razmere v dež. zboru istrskem ter ojstro bičal kaprice in vladoželjnost istrskih Italijanov.

Posl. Pangerc je ojstro ožigosal postopanje vlade proti nam Slovanom ter rekel, da smo temu sami krivi, ker se ne združimo za složno delo proti skupnemu sovražniku. Govoreč o ljudskem štetju, je ljudstvo poučeval, kako naj se vede napram števnim komisarjem, ter rekel, da mora slovensko ljudstvo zahtevati, da mu pošljejo slovenske popisovalne komisarje.

Tajnik Kosmina je kazal s statistiko v roki, koliko Slovencev in koliko Italijanov so našteli na zadnjem ljudskem štetju v posameznih vaseh. Zborovalci so kar strmeli na tolikih lažeh uradne statistike, ko vendar prav dobro poznajo domače razmere.

Tajnik Kerševani je ojstro bičal postopanje vlade in naših nasprotnikov z nami ter je s svojim govorom močno uplival na zborovalce.

Dr. Černe je poročal v živih besedah o pomenu gospodarske organizacije, o narodni ekonomiji, zadružništvu in gospodarski osamosvojitvi ter podal nekoliko lepih izgledov, kako se znajo Italijani prikupiti našim ubogim ljudem s tem, da plačujejo za vino onim, ki kupujejo pri njih. — Govornik je zaključil rekši da le v slogi je naša rešitev in naša bodočnost!

Sprejete so bile soglasno sledeče resolucije:

1) Deželnim in državnim poslancem se izreka popolno zaupanje. s pozivom naj ne sklepajo nikakih kompromisov več z italjanskimi poslanci;

2) Namesto strelnih vaj na učiteljščih osnujejo naj se podporna društva za uboge učiteljiščnike, za po toči in ujmah prizadetve kmete itd.;

3) Državni in deželni poslanci naj izposlujejo raznim slovanskim društvom podpore kakoršne uživajo sedaj Lahi v deželi;

4) Poslanci naj se zavzamejo za rižansko cesto, ki je tako nujno potrebna.

Predsednik Pečarič je še omenil bližnjih volitev v koprski občinski zastop, ter se je v toplih besedah zahvalil vsem navzočim zborovalcem posebno poslancem in drugim, ki so prihiteli od daleč, podati ubogim in zatiranemu ljudstvu toli potrebnega pouka.

Ko so se bili zborovalci slovesno zaprisegli, da hočejo z vsemi silami delati na to, da Brtoki z Lazaretom ostanejo za vse čase slovenski — je predsednik zaključil shod.

Premenitev peš-pošte Punat-Krk v poštno vožnjo. S 15. decembrom t. l. se opusti vsakdanja peš-pošta med poštnima uradoma Punat in Krk; mesto iste se pa uvede dnevno jednokratna enovprežna poštna vožnja Punat-Krk.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

Enonadstropna vila v bližini novega — pristanišča s 5400 m² vrtom, kleom, remizo i. t. d., proda se pod ugodnimi pogoji radi premestitve. Samo resne ponudbe pod „Isak“ poste restante, Via Donadoni štev. 13.

Učiteljica za slovenščino in nemščino išče inštrukcije. Rojan 7, III. nad. vrata 18. 2085

Trgovski pomočnik išče službe v kaki trgovini jestvin. — Ponudbe pod Franc, pošta restante glavna pošta Trst 2084

Priporočamo našemu občinstvu edinega slovenskega fotografa A. Jerkiča Trst, Via delle Poste 10 (poleg glavne pošte). — Gorica, Gosposka ulica 7. 2129

Išče se dobra kuharica za krčmo v ulici S.a Lucia 14. 2071

Naznanjam da sem se preložil iz stanovanja gospe Gulič v Sežani v hišo gosp. Polley št. 185, po domače „Na vagi“ nad gostilno. Toliko na znanje mojim gg. odjemalcem piva. Spoštovanjem: IVAN STIBIL, upravitelj zaloge Senožeške pive v Sežani. 2072

Modistka ima pripravljene elegantne, garnirane klobuke po 8 kron. Remodernizuje. — Nuova 45, III. 2042

Odda se mala sobica takoj za Kron 10 mesečno v ulici Gaspare Gozzi štev. 3 II., vrata 5. 1817

Dobroznana manufakturna trgovina

T. Freisseis, ul. delle Poste 5

(Hiša Brunner) nasproti kav. Pitschen) ponuja za tekočo sezono

Prešite odeje iz rudečega, temnega satena od K 8·50 dalje.
Prešite odeje bele in barvnate . . . . od K 8·— dalje.
Fuštanj v barvah in pisan . . . . . od st. 60 dalje.
Lawn-tennis barvnat . . . . . od st. 48 dalje.

Velik izbor volnenega blaga in fuštanja po raznih cenah. Velika zaloga bombaževine, bombažnatih in volnenih maj, svilenih šarp. Volna po vsakovrstni ceni. Popolen izbor nogavic, modercev, kakor tudi vsakovrstnih drobnarij in okraskov itd.

Blago iz najboljih tovarn in po najnižjih cenah.

Zastonj in poštn. prosto

pošlje na zahtevo vsakomur pravkar izdani katalog:

Domača · knjižnica · 1911

Seznam izbranih najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih

knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayer & F. Bamberg v Ljubljani

Zaloga in delavnica za kožuhovine **F. VIDALI, Trst via S. Lazzaro 22**

Prejemlje naročbe, poprave in čiščenje vsakovrstnih kožuhovin.

Shranjuje kožuhovine z jamstvom zoper kakoršno si bodi škodo

Z Najvišjim dovoljenjem Njegovega ces. in kralj. apostolsk. Veličanstva

40. Ces. kralj. državna loterija

za civilne dobrodelne namene dežel, zastopanih v držav. zboru.

TA DRŽAVNA LOTERIJA, edina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 20.738 dobitkov v denarju v skupni vrednosti 620.000 kron.

Glavni dobitek: 200.000 kron

Žrebanje sa vrši nepreklicno 15. decembra 1910. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vordere Zollamtstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, na davčnih, poštnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti gratis. — Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

Od c. kr. loterijske direkcije (oddelek za državne loterije).

Pozor!!

V sredo, dne 13. t m. se otvori NA KORSU št. 16

trgovina z okazijsko razprodajo

konkurzne mase Vamos.

Velik izbor čevljev za moške, ženske in otroke.

Izbor oblek in srajc

se bo prodajalo po neverjetno nizkih cenah.

TRATTORIA

„All' Antica Pompei“

Trst, Piazza Carlo Goldoni 4

Priporoča se slavnemu občinstvu. - Toči se izvrstno vino: teran, istrsko, furlanako in belo. Šteinfeldsko pivo. Domača kuhinja z raznovrstnimi mrzlimi in gorkimi jedmi. — Za obilen obisk se toplo priporoča

FRANJO MARINŠEK.

Nov buffet pri sv. Ivanu

Luigi BRAIDOTTI

Via S. Cillino št. 1157 (Sv Ivanu) Trst

Izbor razne svinjine

in sira, kakor tudi piva, vina in likerjev s postrežbo kave. Se priporoča LASTNIK.

Odprto do ene popolnoči.

Ravnokar je izšel velik cenik

ur, zlatnine, srebrnine

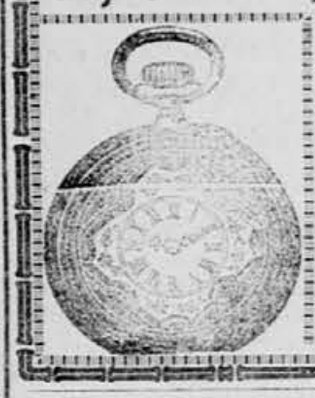

katerega pošljemna :: željo vsakomur :: :: brezplačno

Rudolf Rus

urar - KRANJ

Ustanovljena leta 1885

Največa trgovina na Gorenjskem.

Enrico Preuer - Trst

Via S. Lazzaro št. 22

pohištvo iz bambusa

in indijskega trstja.

Predmeti, pripravni za božična in novoletna darila.

Agente !!!

se išče v vsakem mestu z veliko provizijo za prodajo GARANTIRANIH SREČK. Služba je stalna in vsakdo si lahko s tem mnogo zasluži. Slovenske ponudbe naj se pošljejo na

„Neue Fortuna“, Budapest V., borza

poštni predalček štev. 78.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2

Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA. Za obilen obisk se najtopleje priporoča

FRANJO MARINŠEK.

Giuseppe Beldinanzi, urar

urar

ulica Commerciale 5, Trst

Ure se jamčijo za eno leto

Poprave po jako nizkih cenah.

Henrik pl. Chicchio

Via Stadion 35

Velik izbor Plaqué-verižic garantiranih in priveskov. Naprstniki, zapestnice, igle z ali brez dijamantov. Zlate, srebrne, nikelnate ali jeklene ure. — Regolatorji iz prvih tvornic. „ZENIT, OMEGA“.

Sprejema vsako popravo z garancijo enega leta

Otvoritev nove slovenske trgovine!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici Barriera vecchia štev. 39

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala od najpriprostejšega do najfinejšega ter sprejema tudi poprave.

Priporočamo se to ej slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bodo naj slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo. Cene zelo nizke.

NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.